

Zpráva o šetření **ve věci pana A. A.**

Dne 25. 8. 2015 se na mě obrátil pan A. A., t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Kynšperk nad Ohří (dále také „stěžovatel“). Jmenovaný si stěžoval na nevhodné jednání zaměstnanců Vězeňské služby České republiky ve Věznici Ostrov nad Ohří dne 15. 7. 2015, kdy byl převeden z výkonu vazby do výkonu trestu odnětí svobody a byl násilně přestrojen. Stěžovatel také namítal, že mu z rozhodnutí ředitele Věznice Kynšperk nad Ohří není umožněno nahlížet do osobního spisu. Další stížnost stěžovatele směřuje proti neodeslání jeho stížnosti dozorovému státnímu zástupci při Krajském státním zastupitelství v Plzni dne 19. 1. 2016.

A. Předmět a výsledek šetření

Předmětem mého šetření byly tři body, a to jednání zaměstnanců Věznice Ostrov nad Ohří vůči stěžovateli dne 15. 7. 2015 při nástupu do výkonu trestu odnětí svobody, neumožnění nahlížet do osobního spisu ve Věznici Kynšperk nad Ohří a neodeslání úřední korespondence, rovněž ve Věznici Kynšperk nad Ohří.

Stížnost stěžovatele na nevhodné chování zaměstnanců Věznice Ostrov nad Ohří nebyla vyřízena řádně. Věznice Kynšperk nad Ohří pochybila, když neumožnila stěžovateli na jeho žádost nahlédnout do osobního spisu. Věznice Kynšperk nad Ohří vyřídila stížnost stěžovatele stran údajně neodeslané úřední korespondence řádně a včas.

B. Skutková zjištění

B.1 Nevhodné jednání zaměstnanců Věznice Ostrov nad Ohří vůči stěžovateli dne 15. 7. 2015 při převedení z výkonu vazby do výkonu trestu odnětí svobody

Stěžovatel si v této věci podal dne 16. 7. 2015 ve věznici stížnost, která byla vyhodnocena jako nedůvodná. Ředitel Věznice Ostrov nad Ohří plk. Ing. Pavel Zange mi dne 15. 3. 2016 sdělil, že při převedení z výkonu vazby do výkonu trestu odnětí svobody bylo v případě stěžovatele postupováno dle platných právních norem, a to včetně jeho převlečení do ošacení a vystrojení určeného pro osoby ve výkonu trestu. Proti vyřízení stížnosti si stěžovatel podal stížnost ke generálnímu ředitelství Vězeňské služby České republiky a tato stížnost byla rovněž vyhodnocena jako nedůvodná.¹

Stížnost stěžovatele byla doručena věznici dne 16. 7. 2015² a vyřízena byla dne 31. 7. 2015. Stěžovatel byl s vyřízením stížnosti seznámen dne 3. 8. 2015.³ Ve vyřízení stížnosti je uvedeno: *„Do výkonu trestu jste byl převeden na základě pravomocného rozhodnutí Krajského soudu Plzeň dne 13. 7. 2015. Při Vašem převedení z výkonu vazby do výkonu trestu bylo postupováno dle platných právních norem, a to včetně Vašeho převlečení*

1 Doloženo samotnou stížností ze dne 4. 8. 2015, jejím doplněním ze dne 18. 8. 2015 a vyřízením stížnosti ze dne 18. 9. 2015.

2 Doloženo kopií dané stížnosti, na které je podací razítko věznice s datem 16. 7. 2015.

3 Doloženo kopií doručenky.

do ošacení a vystrojení určeného pro osoby ve výkonu trestu odnětí svobody. Vaše tvrzení, že se k Vám příslušník choval při převlékání a vystrojování k výkonu trestu násilně, se nezakládá na pravdě.“

Dle stanoviska ke stížnosti ze dne 22. 7. 2015 prováděl nstrm. Patrik Kalinič dne 15. 7. 2015 předvedení stěžovatele k převlečení do vězeňského oděvu určeného pro odsouzené, a to k referentovi majetkové správy Václavu Halilovi v přízemí budovy výkonu vazby. Stěžovatel se převlékal sám a vše proběhlo v klidu. Uvedené je doloženo úředním záznamem ze dne 21. 7. 2015, který vyhotovil nstrm. Kalinič. Stěžovatel se dle úředního záznamu pouze dotazoval, proč se má převlékat do ústavního oděvu s tím, že neví, že je odsouzený, a ani jak dlouhý má trest. Po převlečení byl stěžovatel umístěn zpět na celu.

Dle sdělení vedoucí referátu administrativy výkonu vazby a trestu ze dne 21. 7. 2015 byl stěžovateli uložen rozsudkem Okresního soudu Cheb ze dne 7. 1. 2015, sp. zn. 1T 150/2014, nepodmíněný trest odnětí svobody v délce 4 měsíce, který nabyl právní moci dnem veřejného zasedání u odvolacího soudu (Krajský soud v Plzni) dne 4. 6. 2015, a stěžovatel byl u tohoto jednání přítomen. O skutečnosti, že má stěžovatel uložen nepodmíněný trest a rozsudek je pravomocný, stěžovatel tedy věděl.⁴

B.2 Nemožnost nahlížet do osobního spisu

Ředitel Věznice Kynšperk nad Ohří plk. Mgr. Vladan Havránek mi ve vyjádření ze dne 29. 3. 2016 sdělil, že vězněná osoba není oprávněna nahlížet do osobního spisu vedeného vězeňskou službou, a to s odkazem § 54 odst. 4 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 25/2015, o postupu zaměstnanců Vězeňské služby České republiky při vedení evidence vězněných osob.⁵

B.3 Neodeslání úřední korespondence stěžovatele Krajskému státnímu zastupitelství v Plzni dne 19. 1. 2016

Ředitel Věznice Kynšperk nad Ohří uvedl, že v přítomnosti stěžovatele po provedení kontroly písemností uložených v osobní skříňce byl podací lístek stvrzující odeslání předmětné písemnosti nalezen. K případnému pořízení kopie nalezeného podacího lístku odmítl stěžovatel tento lístek vydat. Přípis o výsledku vyřízení stížnosti stěžovatel odmítl převzít s tím, že podací lístek k doporučené korespondenci byl nalezen, a proto převzetí výsledku vyřízení své stížnosti považuje za bezpředmětné.⁶ Ve vězeňském informačním systému, jehož výpis mi byl poskytnut, je k 19. 1. 2016 k osobě stěžovatele zaevidována úřední korespondence Krajskému státnímu zastupitelství v Plzni.

Stížnost stěžovatele k výše uvedenému byla věznici doručena dne 26. 1. 2016 a vyřízena byla dne 15. 2. 2016.⁷

4 Uvedené mi věznice doložila kopií uvedeného rozsudku s vyznačenou doložkou právní moci.

5 Ustanovení § 54 odst. 4 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 25/2015, o postupu zaměstnanců Vězeňské služby České republiky při vedení evidence vězněných osob: „Vězněná osoba není oprávněna nahlížet do osobního spisu vedeného Vězeňskou službou k její osobě.“

6 Uvedené je doloženo služebním záznamem o provedené kontrole ze dne 11. 2. 2016, který stvrdili podpisem čtyři zaměstnanci věznice.

7 dle sdělení ve vyřízení stížnosti ze dne 15. 2. 2016

C. Hodnocení věci ochránkyň

C.1 Nevhodné jednání zaměstnanců Věznice Ostrov nad Ohří vůči stěžovateli dne 15. 7. 2015 při převedení z výkonu vazby do výkonu trestu odnětí svobody

Stížnost stěžovatele na nevhodné chování zaměstnanců věznice nebyla vyřízena řádně.

Dle § 18 odst. 1 vyhlášky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů, „se odsouzeným poskytují oděvy a další výstrojní součástky podle ročního období; o nošení sezónních výstrojních součástí rozhoduje ředitel věznice“. Dle odstavců 2 až 4 citovaného ustanovení „mohou vlastní sportovní oděv a sportovní obuv odsouzení používat pouze při tělovýchovných a sportovních aktivitách. Vlastní oděv a obuv mohou nosit odsouzení ve věznici s dozorem a ve věznici pro mladistvé v době návštěv, při účasti na bohoslužbách a akcích mimo věznici pořádaných v rámci programu zacházení a ve výstupním oddělení v mimopracovní době podle vlastního uvážení a ve věznici s dohledem v mimopracovní době podle svého uvážení. Všichni odsouzení mohou nosit vlastní spodní prádlo a ponožky“.

Dle § 14 odst. 1 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 55/2014, o vyřizování stížností a oznámení ve Vězeňské službě České republiky, „musí být stížnost prošetřena a vyřízena do 30 kalendářních dnů ode dne doručení orgánu vězeňské služby, který ji má vyřídit“. **Stížnost stěžovatele byla vyřízena včas.**

Předpokládám, že v místnosti, kde se stěžovatel měl převléci do určeného oděvu, nejsou kamery a nikdo jiný, vyjma dozorce a referenta majetkové správy, tomuto převlékání stěžovatele nebyl přítomen. Z tohoto důvodu mě zarazí fakt, proč nebyl vyslechnut nebo požádán o sdělení referent majetkové správy k tomu, zda k převlečení stěžovatele došlo násilně. Pokud by byl stěžovatel násilně nucen k převlečení do vězeňského oděvu (čímž nezpochybňuji povinnost odsouzených ke změně oděvu), mohlo mu být způsobeno i zranění, které by následně mohl zjistit vězeňský lékař. Ve stížnostní dokumentaci jsem nenalezla, že by byl vězeňský lékař dotázán, zda byl po tvrzeném incidentu stěžovatel ošetřen na zdravotním středisku věznice, či nikoliv, případně zda při jeho nejbližší návštěvě u lékaře po incidentu stěžovatel uvedl, že byl napaden či byly zjištěny nějaké známky násilí. Z výše uvedeného je zřejmé, že věznice provedla šetření nedbale, když na námitku stěžovatele o tom, že byl násilně převlečen do vězeňského oděvu, byla dotázána pouze jedna z přítomných osob, která navíc dle stěžovatele měla tímto agresorem být.

C.2 Nemožnost nahlížet do osobního spisu

Věznice Kynšperk nad Ohří pochybila, když neumožnila stěžovateli nahlédnout do jeho osobního spisu.

Uvedenou praxi, tedy nemožnost odsouzených nahlížet do osobního spisu, dlouhodobě kritizuji a snažím se tuto záležitost v současné době řešit systémově s generálním ředitelstvím Vězeňské služby České republiky.

Vězeňská služba České republiky (jako povinný subjekt a správce osobních údajů) deklaruje, že je poskytování informací z evidence vězněných osob (osobního spisu) na základě žádosti těchto osob zapovězeno. Požádá-li aktuálně vězněná osoba o údaje či informaci ohledně ní samotné, Vězeňská služba České republiky je neposkytne.

Uznávám, že dle § 23a odst. 2 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráž, ve znění pozdějších předpisů, nemá vězeňská služba povinnost informovat osobu, které se údaje týkají, o obsahu své evidence, přičemž obsahem této evidence jsou dle § 23a odst. 1 písm. c) citovaného zákona také údaje o průběhu výkonu zabezpečovací detence, vazby nebo trestu odnětí svobody včetně údajů o přesném místě a době, kdy osoba vykonávala zabezpečovací detenci, vazbu nebo trest odnětí svobody, přehledu o udělených odměnách a uložených kázeňských trestech a údaje o výsledcích zdravotních prohlídek. Důsledná aplikace zákona však znamená popření práva dotčené osoby na informace o zpracování osobních údajů, neodpovídá základním pravidlům pro zpracování osobních údajů a představuje velmi zásadní zásah do práv dotčených osob.

Zákonná právní úprava koliduje s Úmluvou Rady Evropy č. 108,⁸ podle jejíhož čl. 8 písm. b) musí být každé osobě, mimo jiné, umožněn přístup k osobním údajům, které jsou o ní zpracovávány. Obdobně Listina základních práv Evropské unie v čl. 8 odst. 2 rovněž uvádí, že každý má právo na přístup k údajům, které o něm byly shromažďovány. Právo na ochranu osobních údajů před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužitím garantuje na ústavní úrovni čl. 10 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Oprávnění přístupu k osobním údajům tak, aby dotčená osoba mohla případně upozornit na nezákonnost jejich zpracování, na jejich nepřesnost, neaktuálnost atd., je pak jistě nedílnou součástí obecného požadavku na zákonnost zpracování osobních údajů.

Rozsah či další upřesnění práva na přístup ke zpracovávaným osobním údajům na zákonné úrovni se pochopitelně mohou lišit podle charakteru správce a předmětu jeho činnosti. Obecně však platí, že žádné omezení základního lidského práva nemůže být absolutní a že právní úprava, která dané právo omezuje, musí respektovat jeho podstatu.⁹ Vězeňská služba České republiky tudíž nepostupuje správně, pokud automaticky zamítá všechny žádosti vězňených osob, aniž by individuálně zkoumala tzv. materiální stránku, tedy skutečnost, zda je neposkytnutí dané informace nezbytné a může ohrozit nebo porušit zájem chráněný zákonem.¹⁰

Současná zákonná úprava nadto zjevně není dlouhodobě udržitelná ani s ohledem na novou právní úpravu pro zpracování osobních údajů přijatou na úrovni Evropské unie. Nová směrnice,¹¹ která reguluje zpracování osobních údajů, mimo jiné, při výkonu trestů a která musí být do českého právního řádu transponována do 6. května 2018, právo na přístup dotčených subjektů k osobním údajům upravuje v čl. 14, možnosti členského státu zcela nebo zčásti toto právo omezit jsou upraveny v čl. 15.¹² Toto omezení musí být

8 Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat, kterou Česká republika ratifikovala dne 9. července 2001 a která pro Českou republiku vstoupila v platnost dne 1. listopadu 2001.

9 viz čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod či čl. 52 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie

10 viz čl. 17 odst. 4 Listiny základních práv a svobod a § 3 odst. 6 písm. c) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

11 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680, ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV

12 Omezení práva na přístup k osobním údajům může být s cílem zabránit maření úředních nebo právních šetření, vyšetřování nebo postupů, zabránit nepříznivému ovlivňování prevence, odhalování, vyšetřování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, chránit veřejnou a národní bezpečnost, a také práva a svobody druhých.

přiměřené, věcně a časově vymezené a rozhodnutí správce o odmítnutí přístupu k osobním údajům je přezkoumatelné dozorovým orgánem nebo soudem. Nejpozději při transpoziční novele bude tedy nezbytné předmětnou část zákona č. 555/1992 Sb. změnit tak, aby právo na přístup k osobním údajům nebylo dotčeným osobám absolutně odepíráno.

C.3 Neodeslání úřední korespondence stěžovatele Krajskému státnímu zastupitelství v Plzni dne 19. 1. 2016

Stížnost stěžovatele byla vyřízena řádně a včas.

Dle § 17 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, „*má odsouzený právo přijímat a na svůj náklad odesílat písemná sdělení bez omezení, pokud zákon nestanoví jinak*“.

V šetření věznice byla jednoznačným způsobem vyvrácena tvrzení stěžovatele o tom, že věznice neodeslala jeho úřední korespondenci.

D. Závěry

Věznice Ostrov nad Ohří pochybila tím, že stížnost stěžovatele na nevhodné jednání zaměstnanců věznice (čj. VS-5601-5/ČJ-2015-800710-STV) nevyřídila řádně.

Věznice Kynšperk nad Ohří pochybila, když neumožnila stěžovateli na jeho žádost nahlédnout do osobního spisu.

Zprávu zasílám řediteli Věznice Ostrov nad Ohří a řediteli Věznice Kynšperk nad Ohří a podle ustanovení § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv žádám, aby se ve lhůtě 30 dnů od jejího doručení vyjádřili ke zjištěným pochybením a informovali mě o přijatých opatřeních k nápravě. Zpráva shrnuje moje dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

Zprávu zasílám rovněž stěžovateli.

Brno 26. srpna 2016

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)